

**NATURENS
RIGE**

Afvandingsprojekter i sommerhusområder

■ November 2021

Ringkøbing-Skjern Kommune giver tilladelse til afvandingsprojekter i henhold til vandløbsloven og bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering.

Processen starter dog sjældent i kommunen, men ude blandt (sommer)husejerne, hvor de grundejere, der ønsker at lave et afvandingsprojekt, laver et teknisk forslag og tager kontakt til de grundejere, som bliver berørt.

Grundejergruppen skal arbejde i retning af at aflevere en endelig ansøgning til kommunen. Når ansøgningen sendes ind, skal den indeholde:

- en redegørelse for behovet for projektet
- en detailprojektering af den tekniske side af projektet
- en partsfordeling
- en tidsplan

Tag kontakt til kommunen tidligt i processen

Det er oplagt at tage kontakt til kommunen tidligt for at koordinere processen. Det kan være ved at indsende et skitseprojekt, som f.eks. viser, om der er behov for andre tilladelser, eller om der er anden viden eller erfaringer, som kan bidrage til en optimal løsning.

Det kan være en stor opgave for ansøgerne at få alle berørte grundejere med i projektet. Det kan dog betale sig at lægge en stor indsats i at få så mange grundejere med som muligt for at opnå en logisk partsfordeling og en holdbar projektøkonomi.

I tilfælde af, at grundejerne ikke kan blive enige om partsfordelingen, skal kommunen forsøge at finde et forlig ifølge vandløbsloven. Hvis kommunens mæglingforsøg ikke leder til en endelig økonomisk fordeling, skal sagen sendes til en taksationskommission. Dette gælder dog kun i sager med anlæg af nye vandløb, regulering af vandløb og oprettelse af offentlige pumpelag. I sager med private udpumpningsanlæg, skal ansøger selv finde forlig blandt de involverede parter.

Kommunen kan ikke lave en afgørelse, uden at der er økonomisk afklaring på projektet.

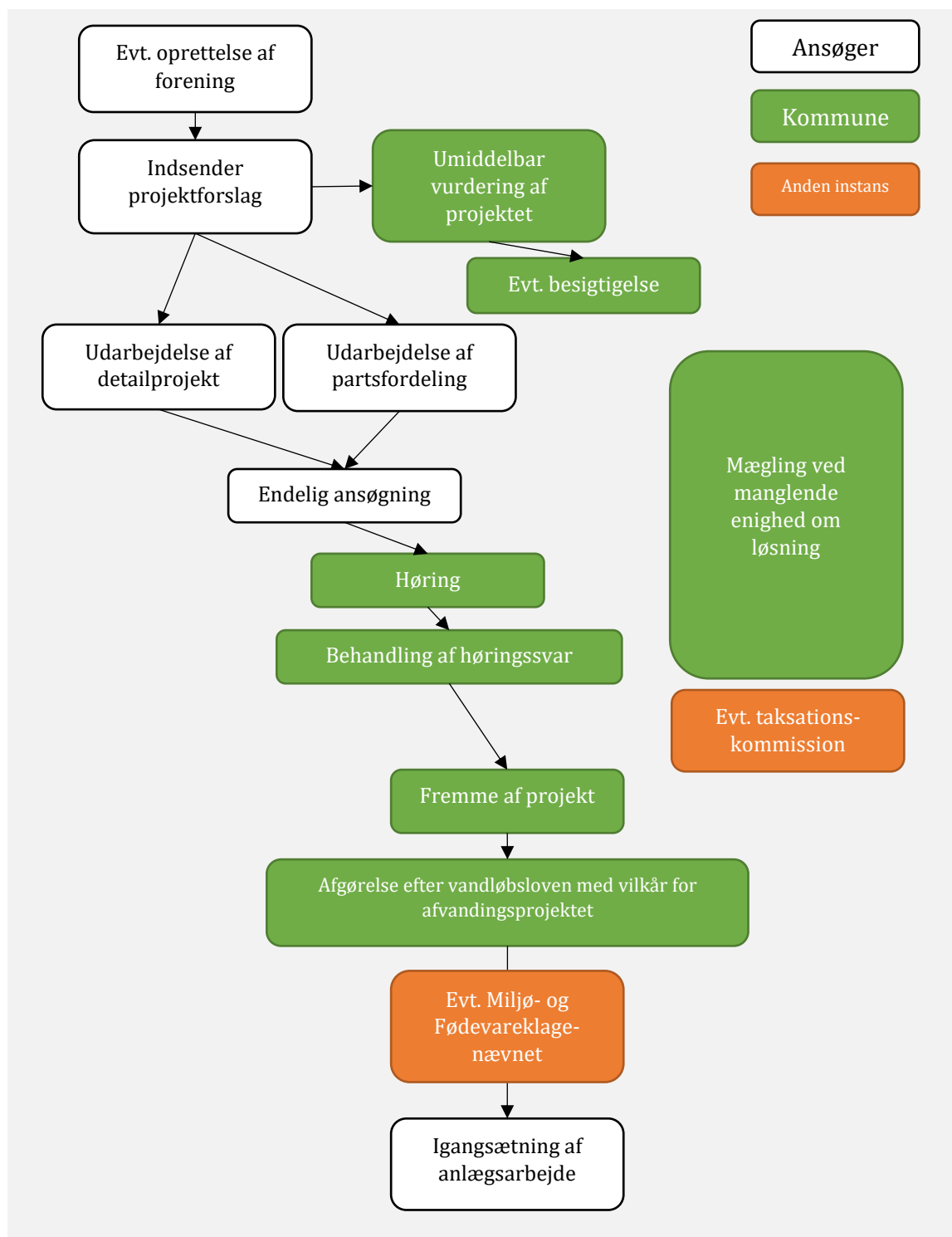
Tidsplan og proces

Hele processen med at lave et afvandingsprojekt kan tage flere år, så det er en god idé at komme i gang så hurtigt som muligt. Myndighedsbehandlingen tager ikke nævneværdig lang tid i sig selv; derimod kan det tage lang tid at finde den rigtige tekniske løsning og at opnå enighed blandt grundejerne om behovet for projektet og den økonomiske fordeling. Det er selvsagt mere vanskeligt og tidskrævende at få store projekter med mange grundejere gennemført i forhold til små projekter med få grundejere.

Når der er opnået enighed om både en teknisk løsning og en partsfordeling, sendes projektet i høring i 4 uger, hvorefter høringssvar behandles. Ligeledes fremmes projektet på kommunens hjemmeside. Herefter der kan gives en tilladelse. Tilladelsen har en klagefrist på 4 uger, hvor afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Såfremt afgørelsen ikke påklages, kan anlægsarbejdet igangsættes efter projektet etableres i henhold til de vilkår, der er givet i tilladelsen.

Figuren herunder viser, hvordan processen kan se ud:

Typen af projekter

Lovgivningsmæssigt kan der være tale om flere forskellige typer af projekter:

- Anlæggelse af nye vandløb, grøfter, dræn el. lign. til afvanding af et område. Afvandingen sker med naturligt fald mod en modtager af vandet – oftest et andet vandløb, en sø, et bassin, fjord eller kystvand.
- Regulering af eksisterende vandløb med formål at forbedre afvandingen. Vandløb kan i den henseende også være både vandløb, grøfter og dræn.
- Oprettelse af et privat udpumpningsanlæg, hvor en pumpe sørger for at holde vandstanden nede. Der vil højst sandsynligt være et tilhørende netværk af grøfter eller drænrør. Disse kan være både eksisterende vandløb eller nye.
- Oprettelse af et offentligt pumpelag, hvor det ligeledes er et pumpeanlæg med tilhørende grøfter og dræn, som afhjælper høj grundvandsstand. Offentlige pumpelag er oftest store områder med mange lodsejere.

Der er små forskelle i myndighedsopgaven afhængig af typen af projekt. Kommunen er myndighed på alle projekttyper efter vandløbsloven. Og kommunen har mæglingspligt ved manglede forlig i alle projekttyper med undtagelse af private udpumpningsanlæg. Her forventes det, at grundejergruppen selv kan nå til enighed om den økonomiske fordeling.

Behovet for afvanding bliver ikke mindre

Lavtliggende sommerhusområder kan se frem til flere udfordringer med vand på terræn som følge af den fortsatte klimaudvikling med vådere vintre og stigende vandstande.

DMI's klimaforudsigelser peger entydigt i retning af, at der vil falde mere regn i efterårs- og vintermånederne. Det øger risikoen for, at det terrænnære grundvand stiger til et niveau over terrænet i løbet af vinteren. Samtidig vil den naturlige afvanding gennem jorden blive reduceret, når vandstandene i henholdsvis Vesterhavet og Ringkøbing Fjord stiger.

Alt peger derfor på, at de vintre, hvor der står vand på terræn, vil forekomme hyppigere både i nær fremtid og længere fremme i århundredet.

I mange lavtliggende sommerhusområder i kommunen er der fra starten lavet tekniske foranstaltninger, der afhjælper problemer med terrænnært grundvand. Det kan være dræn, grøfter, pumper osv. – ofte i kombination. Andre steder mangler de tekniske foranstaltninger. Det kan have mange årsager, men behovet for afvanding kan være opstået i mellemtiden.

Ringkøbing-Skjern Kommune ser positivt på private afvandingsprojekter. Det er grundejerne selv, der står for projekterne, mens kommunen som vandløbsmyndighed giver tilladelse. Afvandingsprojektet skal anlægges således, at det afhjælper problemet for de ramte grundejere, samtidig med at det påvirker andre arealer mindst muligt. Således må projekterne ikke påvirke beskyttet natur, sænke vandstanden i søer eller forårsage øget okkerudledning.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om vandløb, LBK nr 1217 af 25/11/2019

§ 38. Private udpumpningsanlæg til brug for afvanding må ikke etableres eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse. § 44, stk. 1, og §§ 45 og 46 finder tilsvarende anvendelse på disse anlæg.

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v., BEK nr 834 af 27/06/2016

§ 6. Private udpumpningsanlæg til brug for afvanding må ikke etableres eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Anlæggelse af grøfter og/eller dræn over flere grundejeres matrikler karakteriseres som anlæggelse af et nyt vandløb.

Det følger deraf, at der også skal gives tilladelse efter vandløbslovens §§ 21-22.

§ 21. Nye vandløb må kun anlægges efter vandløbsmyndighedens bestemmelse, jf. dog § 3, stk. 2.

§ 22. Udgifterne ved anlæg af nye vandløb afholdes af de grundejere, der ønsker anlægget udført, samt af de grundejere, der ønsker at medbenytte det.

Stk. 2. Spørgsmål om fordeling af udgifterne kan indbringes for vandløbsmyndigheden. I mangel af forlig kan spørgsmålet forlanges indbragt for taksationsmyndighederne efter §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne finder bestemmelserne i §§ 107-111, 114-118, og 122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.

Det er altså de grundejere, som ønsker projektet, der skal finde en udgiftsfordeling. I mangel af enighed skal kommunen forsøge at finde et forlig jf. § 22 stk. 2 samt § 74:

§ 74. Vandløbsmyndigheden skal i forbindelse med afgørelser efter denne lov søge at tilvejebringe forlig om økonomiske spørgsmål, herunder bidragsfordeling.

Såfremt kommunen heller ikke kan opnå enighed blandt de involverede parter, skal spørgsmålet videre til en taksationskommission.

Hvis der er tale om regulering af eksisterende dræn, grøfter eller vandløb er det en regulerings sag efter §§16-17 og 24:

§ 16. Ved regulering af et vandløb forstås ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote og skråningsanlæg, medmindre foranstaltningerne er omfattet af kapitel 8 eller kapitel 10.

§ 17. Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse.

§ 24. Udgifterne i forbindelse med de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 16 og 18, afholdes af de grundejere, der skønnes at have nytte af foranstaltningerne. Udgifterne fordeles mellem grundejerne efter den nytte, foranstaltningerne har for den enkelte ejendom.

Stk. 2. Vandløbsmyndigheden kan for offentlige vandløb helt eller delvis afholde de udgifter, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Spørgsmål om fordeling af udgifterne kan indbringes for vandløbsmyndigheden. I mangel af forlig kan spørgsmålet forlanges indbragt for taksationsmyndighederne efter §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne finder bestemmelserne i §§ 107-111, 114-118, og 122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.

For private udpumpningsanlæg gælder:

§ 38. Private udpumpningsanlæg til brug for afvanding må ikke etableres eller ændres, herunder driftsmæssigt, uden vandløbsmyndighedens godkendelse. § 44, stk. 1, og §§ 45 og 46 finder tilsvarende anvendelse på disse anlæg.

Mens der for offentlige anlæg gælder:

§ 39. Vandløbsmyndigheden kan træffe beslutning om oprettelse af offentlige pumpelag.

§ 40. Vandløbsmyndigheden fastsætter, hvilket område der skal høre under pumpelaget, og udfærdiger en vedtægt for laget. Vedtægten tinglyses på de ejendomme, der er medlem af laget, og på de ejendomme, der i øvrigt yder bidrag til laget.

§ 41. Ved fastsættelse af, hvilke ejendomme der skal yde bidrag til laget, finder § 24, stk. 1, tilsvarende anvendelse. I mangel af forlig kan spørgsmålet forlanges indbragt for taksationsmyndighederne efter §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne finder bestemmelserne i §§ 107-111, 114-118, og 122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.

§ 42. Vandløbsmyndigheden kan optage lån til dækning af anlægsomkostningerne og senere ekstraordinære omkostninger for pumpelag eller garantere for disse låns forrentning og tilbagebetaling. Pumpelagets udgifter i øvrigt udredes forskudsvis af vandløbsmyndigheden.

§ 42 a. Vandløbsmyndighedens udgifter efter § 42 og udgifter i forbindelse med administration af offentlige pumpelag betales af bidragyderne til laget. Ved fordeling af udgifterne finder § 24, stk. 1 og 3, tilsvarende anvendelse.

§ 43. Vandløbsmyndigheden kan pålægge pumpelaget at udføre nødvendige vedligeholdelsesarbejder på anlægget med tilhørende vandløb.

§ 44. Inden ophævelse af et pumpelag fastlægger vandløbsmyndigheden de fremtidige afvandingsforhold inden for pumpelagets område.

Stk. 2. Når arbejderne til sikring af de fremtidige afvandingsforhold er udført og pumpelaget har opfyldt sine økonomiske forpligtelser herved og efter § 42, ophæves pumpelaget.

§ 45. Enhver, der lider tab ved oprettelse eller ændring af offentlige pumpelag, har ret til erstatning.

§ 46. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om handlingen af sager i henhold til dette kapitel.

§ 46 a. Vandløbsmyndigheden må ikke uden miljøministerens forudgående tilladelse godkende ændring eller omlægning af udpumpningsanlæg med henblik på yderligere grundvandssænkning i lavbundsområder i landzone eller sommerhusområder.

Ifølge Klagenævnsafgørelsen NMK-43-00728 og NMK-43-00729 kan kommunen ikke lave afgørelse på en vandløbssag uden at det økonomiske spørgsmål er endeligt afgjort, jf. Bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering m.v. § 19, stk. 2.

§ 19 stk. 2. Godkendelse af et projekt skal indeholde endelig afgørelse om eventuelle økonomiske spørgsmål, om arealerhvervelser og rådighedsindskrænkninger samt om erstatning for disse.

Se i øvrigt de til enhver tid gældende vandløbslov og bekendtgørelse om vandløbsregulering.